

De boerderij van Henk Smith is recentelijk aan de buitenkant gerenoveerd.

Henk Smith stuurt aan op duurzame akkerbouw

Rekening houden **met omgeving**

Voeding | Tekst en foto's: **Hendrik Begeman**

Akkerbouwer Henk Smith heeft zijn handen vol. Niet alleen aan zijn bedrijf, ook aan het organiseren van bijeenkomsten rond het stimuleren van agrarisch natuurbeheer en duurzame landbouw waarin hij bestuurlijk actief is. "Vergroening speelt een belangrijke rol in het nieuwe landbouwbeleid", aldus Smith.

In het Groningse Beerta ligt de karakteristieke Oldambster boerderij van Henk Smith. Ook het bouwplan van Smith is volgens Oldambster signature. "De zware klei leent zich alleen voor alles wat boven de grond groeit. Uitzondering zijn de suikerbieten, de rest geeft teveel tarra", zegt Smith. Op zijn

Lord Nuffield scholarschip

Akkerbouwer Henk Smith kijkt graag over de grenzen van zijn eigen bedrijf. Dat is ook anderen niet ontgaan en mede daardoor ontving hij een internationale beurs voor ambitieuze jonge boeren die voorop lopen in ondernemersschap en duurzaamheid.
Dit zogenaamde Lord Nuffield scholarship is ooit in het leven geroepen door Lord Nuffield, de toenmalige fabrikant van de Nuffield-trekkers en eigenaar van de Morris-autofabrieken in Engeland. Dit instituut is nog steeds actief en is er op gericht om vooruitstrevende agrariërs deel te laten nemen aan uitwisselingsprogramma's om zo een netwerk op te bouwen waarmee kennis kan worden uitgewisseld. Tevens worden zij getraind in ondernemerschap en bouwen ze internationale landbouwpolitieke kennis op. Daarnaast is het de bedoeling dat de agrariër een studieonderwerp kiest waarin de ondernemer zich verdiept. Smith koos voor het thema biodiversiteit en het vermarkten daarvan binnen het toekomstig gemeenschappelijk landbouwbeleid. Zijn studie is nog niet volledig afgerond, wel ontving hij diverse deelnemers uit Australië, Nieuw-Zeeland, Engeland, Schotland en Ierland in Groningen op zijn bedrijf. Zelf heeft hij inmiddels ook diverse bezoeken afgelegd.

Henk Smith in het perceel met akkerranden achter de boerderij.

ongeveer 50 hectare is wintertarwe het hoofdgewas. Daarmee houdt hij zich dan ook intensief bezig.
Met een bouwplan van tarwe op tarwe houdt hij bewust vast aan het ploegen. "Ik probeer alle gewasresten zo veel mogelijk onderin te ploegen om de kans op overbrenging van schimmels naar het volgende gewas te minimaliseren", verklaart Smith.

Graanbewaring

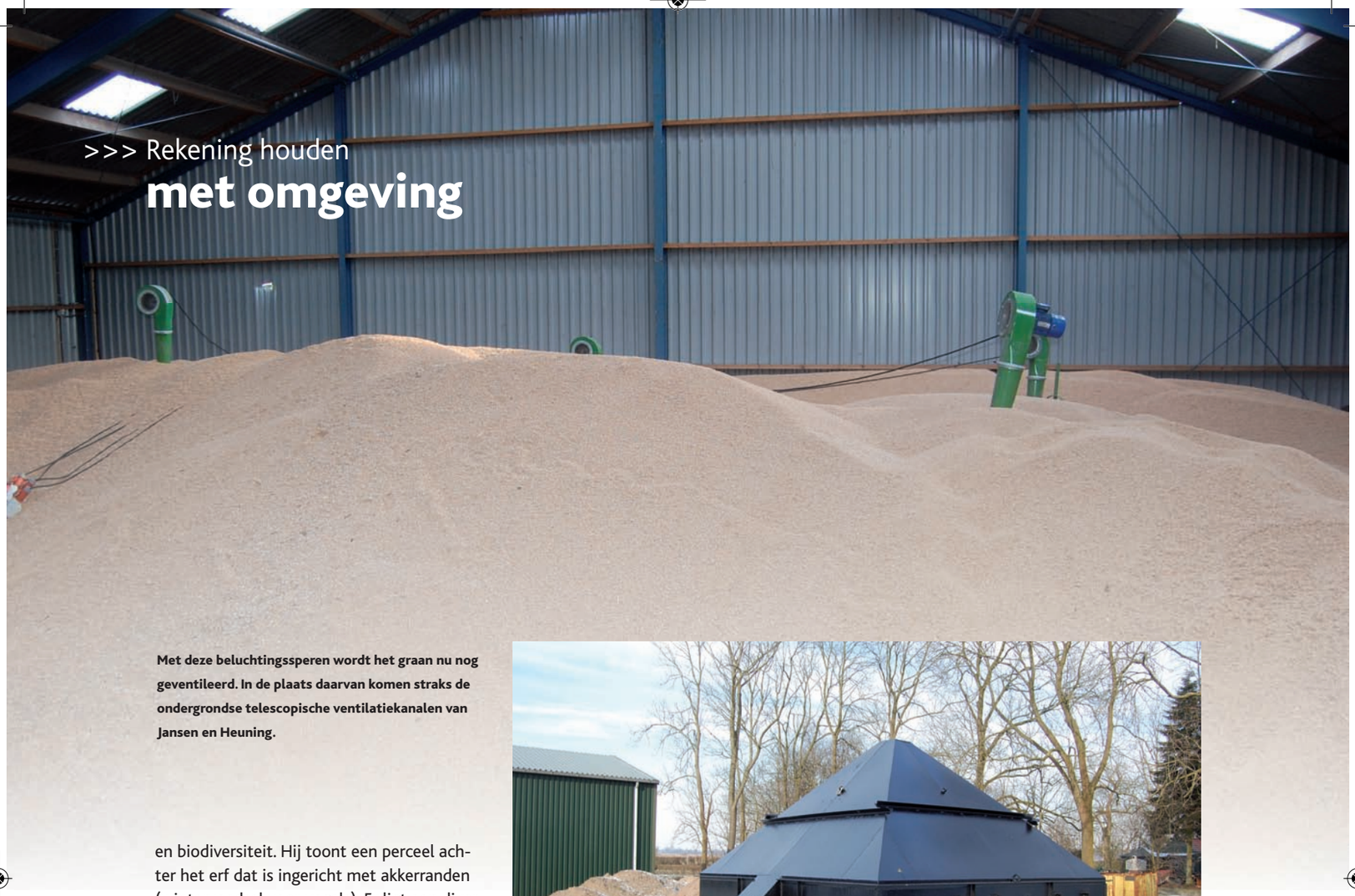
Veel graantelers in het Oldambt slaan hun graan zelf op en proberen het tegen de beste prijs te verkopen. Ook Smith heeft een eigen graanbewaring. In een nog relatief nieuwe loods wil hij een nieuwe stortput met graanopslag bouwen. Het graan ligt er nu nog op een hoop met zogenaamde beluchtingssperen. "Dat zijn centrifugaalventilatoren die boven in de hoop worden gestoken", vertelt Smith. De nieuwe graanopslag krijgt een capaciteit van ongeveer 450 ton. Buiten ligt een nieuwe stortput die in de vloer van de bewaring wordt gegraven en in een krat liggen een aantal telescopische beluchters van de firma Jansen en Heuning uit Groningen. "Dat zijn buisvormige beluchtingskanalen waar aan de buitenzijde een centrifugaalventilator komt te staan en aan de andere zijde het uiteinde is afgesloten", legt Smith uit. "Een voordeel van dit systeem is dat ik deze kanalen voor het afleveren onder het graan kan wegtrekken. Daarvoor zit er een staaldraad in die aan een trekker of heftruck kan worden bevestigd."
De onderlinge afstand tussen deze kanalen is afhankelijk van het vochtgehalte en de storthoogte van het graan. Bart Klimp van Jansen en Heuning houdt als vuistregel aan: 0,8 keer de storthoogte van het graan.

Beurs

Smith werkt bij de oogst samen met een collega. Zo kunnen ze alle werkzaamheden in eigen beheer doen.
Voor de verkoop van het graan houdt hij de beursnoteringen in de gaten. Niet alleen van de Groninger Korenbeurs, maar ook van de beursen in Chicago en Parijs. "Met het zelf bewaren kun je speculeren op de prijsstijgingen en heb je het zelf in de hand. Daarmee kun je meerwaarde creëren. Dat is voor mij de aanleiding om te vernieuwen." Hij verkoopt het graan zowel via de particuliere handel als via coöperatieve kanalen.
Het stro wordt van het land gehaald. "Hoewel het een belangrijke bijdrage kan leveren voor het in stand houden van het organische stofgehalte in de grond, is het in het Oldambt de gewoonte dat het wordt afgevoerd", vertelt de akkerbouwer. "In de graanteelt levert stro immers een belangrijke financiële bijdrage aan het resultaat. Bovendien blijven er minder gewasresten op het land achter.

Biodiversiteit

Smith is regionaal en internationaal (zie kader) actief als het gaat om duurzaamheid >>

>>> Rekening houden

met omgeving

Met deze beluchtingssperen wordt het graan nu nog geventileerd. In de plaats daarvan komen straks de ondergrondse telescopische ventilatiekanalen van Jansen en Heuning.

De stortput voor de nieuwe graanopslag.

en biodiversiteit. Hij toont een perceel achter het erf dat is ingericht met akkerranden (wintervoedsel voor vogels). Er ligt een diversiteit aan restanten van verschillende gewassen, onder meer zonnebloemen. Hij vertelt dat hij in het bestuur zit van de Agrarische Natuurvereniging Oost-Groningen (ANOG). Hieraan nemen ruim 300 boeren deel, zowel biologische als gangbare akkerbouwers en veehouders. De ANOG ondersteunt en begeleidt ondernemers bij agrarisch natuurbeheer en tracht eventuele drempels weg te nemen. "ANOG houdt zich bezig met verschillende projecten, bijvoorbeeld het stimuleren van de teelt van vogelvriendelijke gewassen, zoals luzerne, boekweit, karwij, wintererwten, lupinen en Japanse haver. Ze richten zich op verschillende vogelsoorten, zoals broedvogels en overwinterende akkervogels, maar ook hoe men op natuurlijke wijze eventuele luizenpopulaties kan onderdrukken."
Vanuit deze positie is hij in contact getreden met de Stichting Veldleeuwerik in Flevoland (zie kader), die probeert in een klein verband de Veldleeuwerik-systematiek ook in Oost-Groningen op te starten. Binnen Veldleeuwerik formuleert iedere deelnemer zijn eigen duurzaamheidsdoel. "Duurzame landbouw betekent voor mij dat je de biodiversiteit in ogenschouw neemt en rekening houdt met je omgeving. Ik doe dit met name op het gebied van vogels. Uiteindelijk gaan we met z'n allen naar een gemeenschappelijk landbouwbeleid waarin vergroening een belangrijke rol speelt. Eenieder kan dat op zijn eigen manier invullen. Ik vul het in met agrarisch natuurbeheer", aldus Smith. ◆

Veldleeuwerik

Binnen Stichting Veldleeuwerik werken akkerbouwers en verwerkende bedrijven samen om de duurzame productie van de akkerbouw te stimuleren. Daarvoor heeft ze een eigen duurzaamheidsystematiek 'Veldleeuwerik' ontwikkeld.
De kern hiervan is dat iedere akkerbouwer, ondersteund door enkele collega's, een duurzaamheidsplan schrijft en uitvoert. Door ervaring en kennisuitwisseling zijn de akkerbouwers in staat om een steeds grotere bijdrage aan duurzaamheid te leveren. Door de groeiende wereldbevolking is er een groeiende behoefte aan grond en gezond voedsel. Daarom is het noodzakelijk zuinig met de bronnen water, bodem en lucht om te gaan. Hoewel Nederland in de wereldvoedselvoorziening geen grote speler is, moet toch verder worden geoptimaliseerd om de onafhankelijkheid te verkleinen. Bovendien is Nederland een toonaangevende natie als het gaat om productieverbetering en innovatie, stelt de stichting. Aan de hand van tien indicatoren voor duurzaamheid zoeken akkerbouwers binnen de stichting ieder jaar weer nieuwe mogelijkheden op hun eigen bedrijf en meten ze het resultaat. Duurzaamheid is daarmee een voortdurende zoektocht naar verbeteringen geworden.